

Список використання джерел

1. Київський міжнародний інститут соціології. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://kiis.com.ua>
2. Пахльовська О. Українська культура у вимірі «пост»: посткомунізм, постмодернізм, поствандалізм / О. Пахльовська // Сучасність. Ч.10. 2003.
3. Радикальний прогрес. У соцмережах української стало набагато більше. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://texty.org.ua>
4. Рома геній, відео з ютуб-каналу «рома геній» [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://youtu.be/Yrex_fv35qM?si=gBhtKckKyoLnCc33
5. Рома геній, відео з ютуб-каналу «рома геній». [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://youtu.be/_5PP3zUdBZs?si=kZKI1OwxG-TLQfdt
6. Суспільна культура. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/48015-so-take-cancel-culture-ta-ak-ludi-znovu-opinilisa-po-rizni-boki-barikad/>
7. Укрінформ: актуальні новини України у світу. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/>
8. Центр контент-аналізу: Українська мова посилює свої позиції у соціальних мережах. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://detector.media>

САМООРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

І.О. Штефан, студент,

Науковий керівник - к. біол. наук, доцент Ю.Ю. Ільїна

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні характеризується системними трансформаціями, зумовленими цифровізацією освітнього середовища, інтеграцією інформаційно-комунікаційних технологій та адаптацією освітнього процесу до умов соціальної нестабільності. Пандемія COVID-19, а згодом і воєнний стан стали потужними каталізаторами переходу до дистанційного формату навчання, що актуалізувало проблему перегляду традиційних дидактичних підходів і ролей суб'єктів освітнього процесу.

У нових умовах особливого значення набуває самоорганізація навчальної діяльності як інтегральна компетентність здобувача вищої освіти, що визначає не лише ефективність засвоєння знань, а й здатність до безперервного професійного розвитку. Дистанційне навчання істотно трансформує співвідношення зовнішньої педагогічної регуляції та внутрішньої саморегуляції студента, зміщуючи акцент у бік автономії, відповідальності та самостійності.

Дистанційне навчання передбачає значне зростання частки самостійної роботи, що обумовлює необхідність сформованості навичок самоуправління навчальною діяльністю. Якщо в умовах традиційного аудиторного навчання організаційна, контролююча та частково мотиваційна функції належать викладачу, то в дистанційному форматі вони значною мірою інтеріоризуються студентом. У зв'язку з цим рівень розвитку самоорганізації виступає ключовим предиктором академічної успішності. Як зазначає Ю. М. Іваненко, ефективність дистанційного навчання прямо корелює зі здатністю студентів до самостійного планування, контролю та регуляції навчальної діяльності [1].

У сучасному науковому дискурсі самоорганізація розглядається як багатовимірний конструкт, що інтегрує когнітивні, мотиваційні, емоційно-вольові, поведінкові та метакогнітивні компоненти. Когнітивний компонент включає аналітичні здібності, уміння структурувати інформацію, визначати пріоритети та обирати ефективні стратегії навчання. Важливою складовою є також інформаційна грамотність, що передбачає критичну оцінку джерел, селекцію релевантної інформації та її інтеграцію у систему знань.

Мотиваційний компонент відображає систему внутрішніх і зовнішніх спонукань до навчальної діяльності. У контексті дистанційного навчання особливої ваги набуває внутрішня мотивація, яка забезпечує стійкість навчальної активності за умов мінімального зовнішнього контролю. Відповідно до сучасних психологічних підходів, зокрема теорії самодетермінації, автономія, компетентність і соціальна залученість виступають базовими умовами підтримки внутрішньої мотивації.

Емоційно-вольовий компонент забезпечує здатність до подолання труднощів, стресостійкість, регуляцію емоційних станів та підтримання працездатності в умовах когнітивного перевантаження. У дистанційному форматі навчання цей компонент набуває критичного значення через підвищений рівень тривожності, соціальної ізоляції та інформаційної перенасиченості.

Поведінковий компонент реалізується через конкретні дії, спрямовані на організацію навчального процесу: планування часу, дотримання режиму,

виконання завдань у встановлені терміни, використання цифрових інструментів для управління навчальною діяльністю. Саме цей компонент є найбільш операціоналізованим і піддається цілеспрямованому формуванню у процесі навчання.

Окремо слід виділити метакогнітивний компонент, який включає усвідомлення власних пізнавальних процесів, здатність до планування, моніторингу та оцінки результатів діяльності. Метакогніція виступає механізмом інтеграції всіх складових самоорганізації та забезпечує її гнучкість і адаптивність.

В умовах дистанційного навчання всі зазначені компоненти зазнають суттєвих змін. Зокрема, зростає когнітивне навантаження через необхідність самостійного опрацювання значних обсягів інформації. Відсутність безпосереднього педагогічного контролю ускладнює підтримання мотивації, а обмеженість соціальної взаємодії негативно впливає на емоційний стан студентів.

Дослідження українських науковців підтверджують, що однією з ключових проблем дистанційного навчання є недостатній рівень сформованості навичок самоорганізації. Зокрема, фіксуються труднощі у плануванні діяльності, дотриманні дедлайнів, концентрації уваги, а також схильність до прокрастинації [2, 3]. Прокрастинація в умовах дистанційного навчання набуває системного характеру та часто пов'язана з низьким рівнем саморегуляції і внутрішньої мотивації.

Важливим чинником розвитку самоорганізації є внутрішня мотивація. Як зазначає В. В. Пугач, саме вона забезпечує сталість навчальної поведінки, орієнтацію на досягнення та здатність до самостійного розв'язання навчальних завдань [4]. Формування внутрішньої мотивації вимагає створення освітнього середовища, яке стимулює автономію, забезпечує відчуття компетентності та підтримує соціальну взаємодію навіть у дистанційному форматі.

Проблема психоемоційного стану студентів є ще одним важливим аспектом. Дослідження свідчать про зростання рівня тривожності, емоційного виснаження та симптомів академічного вигорання в умовах онлайн-навчання [2].

У таких умовах саморегуляція виступає ключовим ресурсом підтримання психічного здоров'я та ефективності діяльності.

Саморегуляція як структурний компонент самоорганізації включає постановку цілей, планування діяльності, самоконтроль і рефлексію результатів. Вона забезпечує адаптацію до змінних умов навчання та дозволяє студенту ефективно управляти власною навчальною траєкторією.

Рефлексія, у свою чергу, виконує функцію зворотного зв'язку, дозволяючи студенту оцінювати власні досягнення, виявляти помилки та коригувати поведінку. Розвинені рефлексивні здібності сприяють формуванню індивідуального стилю навчання та підвищенню його ефективності.

Психолого-педагогічні умови формування самоорганізації в дистанційному навчанні передбачають комплексний підхід. До ключових умов належать:

2. структурованість навчального матеріалу;
3. чіткість вимог і критеріїв оцінювання;
4. регулярний і змістовний зворотний зв'язок;
5. використання інтерактивних і проблемно-орієнтованих методів навчання;
6. підтримка навчальної мотивації;
7. формування навичок саморегуляції та рефлексії.

Як зазначається у сучасних дослідженнях, ефективна організація дистанційного навчання повинна забезпечувати баланс між автономією студента та педагогічним супроводом [4; 5].

Суттєву роль у розвитку самоорганізації відіграють цифрові освітні технології. Системи управління навчанням (LMS) дозволяють організувати доступ до навчальних ресурсів, планувати діяльність і здійснювати контроль результатів. Водночас їх ефективність залежить від рівня цифрової компетентності студентів.

Особливого значення набуває розвиток навичок тайм-менеджменту. Раціональне планування часу, визначення пріоритетів, постановка короткострокових і довгострокових цілей є необхідними умовами ефективною

самоорганізації. Практика показує, що включення елементів тренінгу тайм-менеджменту в освітній процес сприяє підвищенню академічної успішності.

Не менш важливим є формування навичок самоконтролю та самомоніторингу, які дозволяють студентам відстежувати власний прогрес і своєчасно коригувати навчальну діяльність. У цьому контексті ефективними є такі інструменти, як чек-листи, навчальні щоденники, цифрові планувальники та системи нагадувань.

Крім того, перспективним напрямом є розвиток прогностичної компетентності, що передбачає здатність передбачати результати власної діяльності та планувати її з урахуванням можливих труднощів. Це дозволяє мінімізувати ризики неуспішності та підвищує рівень усвідомленості навчання.

Таким чином, самоорганізація навчальної діяльності в умовах дистанційного навчання виступає ключовою компетентністю, що інтегрує когнітивні, мотиваційні, емоційно-вольові, поведінкові та метакогнітивні компоненти. Її сформованість визначає ефективність освітнього процесу, рівень академічних досягнень та готовність до професійної діяльності в умовах невизначеності.

Формування самоорганізації потребує системного психолого-педагогічного супроводу, спрямованого на розвиток внутрішньої мотивації, саморегуляції, рефлексії та цифрової компетентності. Водночас важливою є інтеграція відповідних методик у зміст освітніх програм.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці та емпіричній перевірці ефективних технологій формування самоорганізації, а також у вивченні її взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями, зокрема критичним мисленням, емоційним інтелектом і прогностичною здатністю.

Список використаних джерел:

1. Іванко Ю. М. Дистанційне навчання як засіб розвитку самоорганізації студентів // *Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики*. 2020. Т. 13, № 3. С. 412–417.
2. Лепканич А. В. Вплив дистанційного навчання на психоемоційний стан студентської молоді // *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2022. № 2. С. 78–84.

3. Петрошук Н. М., Матвійчук О. В., Карчина Л. П. Проблеми становлення дистанційного навчання в Україні // *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Т. 83, № 3. С. 123–135.
4. Пугач В. В. Психологічні аспекти дистанційного навчання: мотивація, самоорганізація та підтримка студентів // *Педагогіка безпеки*. 2025. № 1. С. 45–52.
5. Психолого-педагогічні умови організації дистанційного навчання студентів / за ред. О. М. Пехоти // *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2021. Вип. 170. С. 56–62.

СИМУЛЯКРИ У СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ ТА МЕДІЙНЕ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Калашнікова О.Д., студентка,

Науковий керівник - канд.істор. наук,

доцент кафедри філософії та ППП Філіпенко Л.В.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

На сьогодні ми дедалі частіше помічаємо, як інформаційний простір набуває нових, не притаманних для нього ще вчора рис, форм – які докорінно змінюють дійсне сприйняття реальності. Політика все частіше постає вже не безпосереднім процесом ухвалення рішень і взаємодії національних інститутів, натомість звертаючись до більш системно медійних її образів, які зараз і формують уявлення про неї. Ця думка актуалізується питаннями про співвідношення реальних політичних практик, про їхні новітні медійні репрезентації, про те наскільки суттєво сучасна політична дійсність є продуктом моделювання.

Актуальність теми зумовлена смисловим перерозподілом сучасного політичного простору під впливом медіа, у межах якого відбуваються поступові зсуви меж між політичними фактами та їхніми інтерпретаціями. У цифрову епоху медійні репрезентації більше визначають характер сприйняття політики, що актуалізує потребу теоретичного осмислення ролі симулякрів в адаптації до політичної реальності.

Метою статті є аналіз ролі симулякрів у формуванні політичної реальності в погано передбачуваних умовах сучасного медійного середовища. Для